

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การศึกษามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาให้ประชากรมีความรู้ความสามารถ รู้จักใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล รู้จักรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ เพื่อให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนา ประเทศได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศ การพัฒนาประเทศจะประสบผลสำเร็จได้ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาจำเป็นต้อง จัดระบบการศึกษาให้เหมาะสม และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ โดยเน้นที่คุณภาพของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาคนในชาติ การศึกษาจึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้ไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะใน โรงเรียน แต่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกหนทุกแห่ง ทุกสถานการณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาควร ตระหนักในความเป็นจริงของชีวิต ต้องเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ความเข้าใจ พื้นเพเดิม ความสามารถ ความสนใจ และความต้องการของ ผู้เรียน ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาจึงได้มุ่งเน้นการพัฒนานุคลิกใน 4 ด้านอย่างสมดุล และกลมกลืน คือ ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น การศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับ การพัฒนาคุณภาพชีวิต

เด็กทุกคนรวมทั้งเด็กพิการถือเป็นทรัพยากรของชาติ หากเด็กพิการเหล่านี้ขาดการ อบรมในระยะวัยเรียน บ่อมจะทำให้สูญเสียทรัพยากรและเป็นภาระสังคม วิทยาการสมัยใหม่ได้ พิสูจน์ให้เห็นว่าคนพิการนั้น ถ้าได้รับการบำบัด รักษาฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างถูกต้องและเหมาะสม แล้ว ก็จะสามารถกลับกลายเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าแก่ประเทศชาติได้ในที่สุด

จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กพิการได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาให้ได้ดีที่สุด เพราะการศึกษาจะช่วยให้ทุกคนทั้งปกติและพิการรู้จักภาษาเพื่อใช้ในการติดต่อระหว่างมนุษย์ด้วยกัน รู้จักธรรมเนียมประเพณีและสังคม ทั้งยังเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาชีพที่จะต้องนำไปใช้ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองและครอบครัวต่อไป ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับเด็กเหล่านี้ก็เพื่อให้เด็กได้รับความรู้และประสบการณ์ สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัว และสังคม อันจะเป็นผลประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศไทยโดยรวมได้

กลุ่มคนพิการมักจะได้รับ การมองจากสังคมว่าเป็นกลุ่มค้อยโอกาส เป็นภาระที่ ต้องการความช่วยเหลือ ต้องได้รับการสงเคราะห์จากองค์กรต่าง ๆ ของสังคม แต่หากพิจารณาให้ถ่องแท้แล้วจะพบว่ายังมีคนพิการอีกเป็นจำนวนมากที่สามารถเรียนรู้และสามารถช่วยเหลือตนเองได้ หากได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกวิธี เช่น ได้รับการฝึกอบรมให้เรียนรู้ในสาขาใดสาขาหนึ่ง ตามความ ถนัด ความสนใจและความสามารถ ก็จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ เท่ากับเป็นการเพิ่ม พูนศักยภาพของคนพิการ ให้เป็นสมาชิกที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและดำเนินชีวิตอย่างมีความ หมาย ทั้งได้รู้สึกว่าคุณได้ประสบความสำเร็จในชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2535 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2535) ได้ระบุว่า การศึกษาพิเศษเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ ได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย จิตใจ และความสามารถ และเป็นการศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ หรือมีสติปัญญาเลิศ ได้พัฒนาความ รู้ตามความถนัด และอัจฉริยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ การจัดการศึกษาพิเศษนี้อาจจัดเป็นสถาน ศึกษาเฉพาะ หรือจัดในสถานศึกษาตามปกติตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา

นอกจากนี้ แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะเวลาที่ 7

(พ.ศ.2535-พ.ศ.2539) รัฐได้วางนโยบายการศึกษาโดยขยายและพัฒนารูปแบบวิธีการจัด การเรียนที่เหมาะสมกับความสามารถ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้แก่ผู้ที่มีความสามารถพิเศษ ผู้ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจ สังคม และผู้ที่มีความบกพร่องทางกาย สติปัญญา จิตใจ และอารมณ์ ให้กว้างขวางและทั่วถึงโดยเร็ว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535)

แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-พ.ศ.2544) รัฐได้วางนโยบายเร่งขยายและกระจายโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนที่ด้อยโอกาสและเยาวชนที่พิการให้ทั่วถึงทุกจังหวัด ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษา ที่เหมาะสมแก่ ทารก เด็ก และเยาวชน จัดตั้งศูนย์การศึกษาระดับเขตการศึกษา และระดับจังหวัด ให้เป็นศูนย์วิชาการรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับเด็กพิการในพื้นที่ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการส่งเข้าโรงเรียน และแนะแนวทางการพัฒนาเด็กพิการแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และส่งเสริมให้เด็กเรียนร่วมในโรงเรียนกับเด็กปกติมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - พ.ศ. 2544) มีแผนพัฒนาศักยภาพของคนไทยว่า จะต้องพัฒนาให้ทุกคนได้รับการพัฒนาตามศักยภาพอย่างเต็มที่ ทั้งร่างกาย จิตใจ ปัญญา และทักษะฝีมือ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ระยะที่ 8 และแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ที่จัดการศึกษาไทยให้ได้มาตรฐานสากลที่โลกยอมรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อันเป็นทั้งเหตุ ปัจจัย และผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2539)

ในการจัดการศึกษาผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรตระหนักถึงความแตกต่างของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความผิดปกติทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ ต้องพิจารณาความจำกัดทางร่างกายและความจำกัดทางสติปัญญา ซึ่งจะเป็นอุปสรรคในการเรียน เพื่ออ่านออก เขียนได้ และเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ในสภาพของระบบโรงเรียนทั่ว ๆ ไปมากที่สุดได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางกายและสุขภาพ เด็กพิการทางตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม และเด็กที่มีปัญหาทางการพูด รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศ เป็นการจัดการศึกษาที่แตกต่างจากเด็กปกติทั่ว ๆ ไป ซึ่งเรียกว่า การจัดการศึกษาพิเศษ

การศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาทั้งด้านการเรียนการสอนและบริการที่จัดให้แก่เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางกายและสุขภาพ เด็กพิการทางตาทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม และเด็กที่มีปัญหาทางการพูด รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศให้ได้รับความรู้เพิ่ม ในส่วนที่ขาดไป ตัดทอนความรู้ที่ไม่จำเป็น (วารี ธีระจิตร, 2537)

นอกจากนี้การศึกษาพิเศษยังเป็นหนทางและเครื่องมือที่จะช่วยให้เด็กพิเศษเติบโตอย่างมีคุณค่า ไม่ต้องเป็นภาระหนักแก่ครอบครัวและสังคมแต่เพียงฝ่ายเดียว

หลักการจัดการศึกษาพิเศษที่สำคัญที่สุด คือ การจัดสถานการณ์ในการเรียน การสอน เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์เต็มที่ จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุด แห่งศักยภาพของแต่ละคน นักการศึกษาพิเศษได้พยายามกระตุ้นให้มีการจัดบริการศึกษาให้แก่ เด็กพิเศษประเภทต่าง ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ กันของการจัดการศึกษาพิเศษ โดยตั้งอยู่บนความเชื่อ และหลักปรัชญาเบื้องต้นดังนี้

1. เด็กพิการทุกคนสามารถที่จะเรียน หรือฝึกตนเอง ให้ทำประโยชน์ได้มากขึ้น
2. สมรรถภาพในการทำงานไม่ได้ขึ้นอยู่กับสภาพความพิการ
3. ความพิการของเด็กบางคนไม่จำเป็นต้องเป็นความพิการตลอดไป ในหลายกรณี การศึกษาพิเศษอาจจะเป็นเพียงบริการทางการศึกษาชั่วคราวเท่านั้น
4. บุคลากรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และ ได้รับการฝึกงานตลอดทั้งมี ประสบการณ์ในการทำงานในหน่วยงานของตน
5. ผู้ให้การศึกษาคควรสนใจเป็นพิเศษในเรื่องการพัฒนาของเด็กพิการเพื่อให้เด็กมี ภาพพจน์ที่ดีเกี่ยวกับตนเอง(Positive self-image) และยอมรับสภาพความเป็นจริงของตน
6. การศึกษาพิเศษควรใช้วิธีสอนแบบส่งเสริมเอกลักษณ์ของบุคคล (Individualized Instruction) หมายความว่าสอนให้เหมาะสมกับความสามารถและความพิการของเด็กแต่ละคน
7. การศึกษาพิเศษควรจัด ตั้งแต่ชั้นอนุบาล โดยมีจุดประสงค์ในการป้องกัน ลดปัญหา ความพิการและทำให้เด็กมีสำนึกแห่งตน(Self - realization)
8. การศึกษาพิเศษต้องรวมวิชาพลศึกษา นันทนาการ(Recreation) และ สุนทรียศาสตร์เพื่อเตรียมเด็กพิการให้สามารถใช้ชีวิตในสังคม ได้อย่างสมบูรณ์
9. อาชีวศึกษาและการอาชีพเป็นเรื่องสำคัญในการพิจารณาจัดการศึกษาแก่ เด็กพิการ
10. ในการจัดเด็กพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนปกติ นั้น จะถือเป็นแนวปฏิบัติเมื่อ เด็กไม่มีอุปสรรคอื่นใด โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่เด็กจะได้รับเป็นสำคัญ (เบญญา ชลธารันนท์, 2523)

ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือปัญญาอ่อน เน้นที่จะฟื้นฟูสมรรถภาพทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งปัจจัยที่จะช่วยให้เด็ก ประสบผลสำเร็จจำเป็นต้องอาศัยกิจกรรมด้านพลศึกษา เพราะเป็นกิจกรรมที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพของบุคคลในด้านต่าง ๆ

การพลศึกษาเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียน ได้มีการเจริญงอกงาม และมีการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยอาศัยกิจกรรมพลศึกษาที่ได้ เลือกเฟ้นแล้ว เป็นสื่อกลางของการเรียนรู้ (วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, 2523)

นอกจากนี้ อนันต์ อัศว (2510) กล่าวว่า การได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาอยู่เสมอจะทำให้ร่างกายมีสุขภาพดี และมีการพัฒนาทางร่างกายดีขึ้น

ทางด้านจิตใจ ช่วยสร้างความเชื่อมั่น มีความรอบคอบ มีไหวพริบ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดียิ่งขึ้น

ทางด้านอารมณ์ ช่วยให้มีการควบคุมอารมณ์ มีความอดกลั้นยังคิด ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ลดความวิตกกังวลเกี่ยวกับปมด้อยของตนเอง และสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

ทางด้านสังคม ช่วยส่งเสริมให้รู้จักเคารพกฎระเบียบ อันจะช่วยให้เข้าอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี มีน้ำใจนักกีฬา เสียสละ มีความสามัคคี รู้จักการเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นไปอย่างดียิ่งขึ้น

การพลศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญซึ่งที่ทำให้คนมีสมรรถภาพทางกายดี มีประสิทธิภาพและการมีสมรรถภาพทางกายดี มีสุขภาพดีย่อมเป็นพื้นฐานในการเคลื่อนไหวและประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

กิจกรรมการพลศึกษาจึงเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาได้มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา การจัดการพลศึกษาเพื่อให้นักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างจากคนอื่น อันอาจเนื่องมาจากความไม่พร้อมทางด้านสมรรถภาพทางกายหรือทักษะ หรือเนื่องมาจากความผิดปกติทางร่างกาย ให้ได้รับประโยชน์จากการพลศึกษาของโรงเรียนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ด้วยการจัดสถานที่ อุปกรณ์ กิจกรรม และวิธีสอนให้เหมาะสมกับความสามารถกับสภาพร่างกายของนักเรียนนั้น ๆ

ซึ่งสอดคล้องกับเฟรและดัมน์ (Fait and Dunn, 1984) ที่ว่า กิจกรรมพลศึกษาทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างชัดเจนในการปรับปรุงทักษะ กลไก และสมรรถภาพทางกลไกให้สูงขึ้นนั้น ทำให้การทำงานของร่างกายมีประสิทธิภาพมากขึ้นและเป็นพื้นฐานของกิจกรรมการเคลื่อนไหวในสังคม ในชีวิตประจำวัน

หลักสูตรการสอนพลศึกษาของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีจุดมุ่งหมาย เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพและได้ปรับปรุงดัดแปลงกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก เป้าหมาย ของการสอนพลศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เข้าใจในขีดความสามารถของตนเองและปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม เข้าใจลักษณะ การดำเนินชีวิต ขอมรับสภาพความเป็นจริงและสามารถแสดงออกในทางสร้างสรรค์ได้ ดังที่ วิลเลอร์ และฮูเลย์ (Wheeler and Hoeley, 1976) ได้ให้แนวทางการจัด โปรแกรมพลศึกษา เพื่อเด็กผิดปกติว่า นอกจากจะมี เป้าหมายสำหรับเด็กผิดปกติ คือ การตระหนักในศักยภาพของตนซึ่งจะทำให้เขาประสบความสำเร็จ ในท่ามกลางความสัมพันธ์กับคนอื่น การใช้ความหมายซึ่งเด็กผิดปกติเหล่านี้ จะได้รับความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งเช่นเดียวกับเด็กอื่น เขาจะมีความเข้าใจใน ลักษณะของการดำเนินชีวิต ความมั่นคง การยอมรับ ความเข้าใจ ความรัก และความสามารถใน การสร้างสรรค์ และปรับพฤติกรรม ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้

จรววยพร ธรรมินทร์ (2526) กล่าวว่า การให้ผู้พิการ ได้มีโอกาสเท่าเทียมคนอื่นใน การเรียน การเล่นกีฬา การทำงาน ฯลฯ ข่อมเป็นการฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้พิการทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ดังจะเห็นได้จาก "คนที่มีสมรรถภาพทางกายสูง สามารถที่จะทำงานหนักได้นาน และมีประสิทธิภาพมากกว่าคนที่มีสมรรถภาพทางกายต่ำ และยังผลทำให้สภาวะทางจิตใจดีขึ้นด้วย" (กรมพลศึกษา, 2516)

สมรรถภาพทางกายเป็นข้อบ่งชี้สำคัญอย่างหนึ่งในการสอนพลศึกษา ซึ่งนักพลศึกษาเห็นว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญด้านหนึ่ง นอกเหนือ ไปจากพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, 2523) ซึ่งสอดคล้องกับรัชนี ขวัญบุญจัน (2525) ที่กล่าวว่า สมรรถภาพทางกายเป็นจุดมุ่งหมายอย่างหนึ่งของการพลศึกษา โรงเรียนควรจัดการสอน พลศึกษาโดยมุ่งหมายที่ส่งเสริมให้ เด็กมีสมรรถภาพทางกายที่ดีขึ้น

ฉะนั้นสมรรถภาพทางกายจึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ต้องเสริมสร้างเสียแต่ต้น โดยเฉพาะในวัยที่กำลังเจริญเติบโต แต่ทั้งนี้จะต้องให้ถูกต้องตามหลักวิชาการจึงจะได้ผล การสร้างสมรรถภาพทางกาย จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญช่วยให้ระบบต่าง ๆ สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นพื้นฐานของกิจกรรมการเคลื่อนไหวในชีวิตประจำวันซึ่งแมคเคนซี(Mackenzie, 1968) ได้กล่าวว่า มนุษย์เราใช้การเคลื่อนไหวเป็น องค์ประกอบหลักของการเข้าร่วมกิจกรรมทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมในการดำเนินชีวิต หรือการเล่นกีฬา ทักษะของเด็กเหล่านี้จะต้องอาศัยกล้ามเนื้อใหญ่ ๆ ของลำตัว แขน ขา ในการทำงานประสานกันอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้องและต่อเนื่องกัน

จรินทร์ ชานีรัตน์ (2524) ยังกล่าวว่าธรรมชาติของมนุษย์จำเป็นต้องมีการเคลื่อนไหว อยู่เสมอ เพื่อที่จะช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง ทั้งนี้จะได้ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอันเป็นความอยู่รอดของมนุษย์ เช่น การเดิน การวิ่ง การกระโดด การก้ม ๆ เงย ๆ หรือ เอี้ยวบิดตัว เป็นต้น สอดคล้องกับ ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์ (2520) ที่ว่า การเคลื่อนไหวทาง ร่างกายทำให้บุคคลสามารถบูรณาการศาสตร์สาขาวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน และ ชี้ให้เห็นความ สำคัญของการเคลื่อนไหวว่า ไม่มีสาระใดที่จะกำหนดให้มีการเคลื่อนไหวเฉพาะอย่างของตนเอง สิ่งส่งเสริมเบื้องต้นของการเคลื่อนไหวปกติ คือ การเชื่อมโยงความรู้กับการแสดงออกเข้าด้วยกัน คุณภาพที่แท้จริงของการเรียนรู้โดยอวัยวะทั้งหมดเป็นส่วนรวม นอกจากนี้การเคลื่อนไหว ได้เป็นสื่อของการเรียนรู้ที่มีพลังอำนาจมากต่อเด็ก ๆ เป็นความสำคัญอย่างยิ่งระหว่างการเคลื่อนไหวกับการเรียนรู้กับความสามารถที่แสดงออกการปรับตัว และทัศนคติ เป็นต้น

จากแนวคิดที่ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะมีการพัฒนาของสมองหรือ จิตใจหยุดชะงัก มีการเจริญเติบโตไม่เต็มที่ มีผลทำให้ความสามารถในการเรียนรู้มีจำกัดมาก มีวุฒิภาวะไม่เหมาะสม ปรับตัวเข้ากับสังคมไม่ค่อยได้ ไม่สามารถดูแลช่วยเหลือตัวเองให้ดำรง ชีวิตเป็นอิสระโดยลำพังได้ อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวร่างกายและการเล่นของเด็ก ทำให้เด็ก เกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด (ประพัฒน์ ลักษณะพิสูทธิ์, 2532)

จากการศึกษาการวิจัยสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา ในกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในกรุงเทพมหานคร โดยส่วนรวม มีสมรรถภาพทางกายต่ำ (จิราพร โคมขงค์, 2537)

ในฐานะผู้วิจัยเป็นครูพลศึกษาซึ่งมีส่วนในการรับผิดชอบให้การศึกษาอบรมและพัฒนาเยาวชน ให้เป็นพลเมืองดีที่มีการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงสมรรถภาพทางกายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในส่วนภูมิภาค ว่านักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีระดับสมรรถภาพทางกายเป็นอย่างไร เพื่อจะได้นำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพิจารณานำไปพัฒนา โปรแกรมพลศึกษาด้านการส่งเสริมและพัฒนาสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องการจัดการศึกษาแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนส่วนภูมิภาค
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง ในโรงเรียนส่วนภูมิภาค
3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถภาพทางกายระหว่างนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในแต่ละกลุ่มอายุ ในโรงเรียนส่วนภูมิภาค

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระหว่างเพศชายกับเพศหญิงมีสมรรถภาพทางกายแตกต่างกัน
2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระหว่างกลุ่มอายุต่าง ๆ มีสมรรถภาพทางกายแตกต่างกัน

กรอบแนวคิดทฤษฎีพื้นฐานการวิจัย

1. ชูศักดิ์ เวชแพศย์ (2524) กล่าวถึงสมรรถภาพทางกายระหว่างเพศชายกับเพศหญิงว่าเด็กชายจะมีความแข็งแรงกว่าเด็กหญิงเล็กน้อยเมื่ออายุไม่เกิน 10 - 12 ปี และความแตกต่างนี้จะมีมากขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้นจนถึงวัยหนุ่มสาว

ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลทางด้านชีววิทยาและระบบโครงสร้างของร่างกายโดยทั่วไป ความแตกต่างนี้จะแสดงให้เห็นชัดเจนขึ้นในช่วงอายุ 12 - 18 ปี เมื่อมีฮอร์โมนเพศเข้ามาเกี่ยวข้อง มีผลทำให้ขนาดของกล้ามเนื้อและกระดูกของเพศชายโตกว่า เพราะฮอร์โมนเพศที่แตกต่างกันชนิดของกิจกรรมทางกายภาพ สภาพทางสังคม ทำให้เพศชายได้มีส่วนร่วมในกีฬาหรือกิจกรรมที่พัฒนาพลังมากกว่าเพศหญิง ทำให้ผู้ชายแข็งแรงมากกว่าหญิง

นอกจากนี้ ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร (2526) กล่าวว่า ในด้านสรีรวิทยา ลักษณะโครงสร้างและการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกายของเพศชายทำงานได้ดีกว่าเพศหญิง เพศชายจะมีโครงสร้างของร่างกาย ขนาด ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ระบบไหลเวียน หัวใจ และปอด รวมทั้งสมรรถภาพในการจับออกซิเจนสูงสุดดีกว่าหญิง และเพศชายมีกระดูกใหญ่กว่า เส้นใยกล้ามเนื้อมากกว่า หัวใจใหญ่กว่า ปริมาณความจุปอดมากกว่าเพศหญิง

2. วุฒิพงษ์ ปรมัตถากร (2537) กล่าวถึงสมรรถภาพทางกายของแต่ละอายุว่า การเจริญเติบโตของร่างกายและการใช้กล้ามเนื้อทำงาน จะมีผลต่อการพัฒนาพลังและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และคนเราจะมีพลังสูงสุดเมื่อมีอายุระหว่าง 20-30 ปี แล้วพลังค่อย ๆ ลดลงอย่างช้า ๆ จนเมื่ออายุได้ 65 ปี พลังกล้ามเนื้อจะลดลงประมาณร้อยละ 20

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา และสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ในส่วนภูมิภาค โดยแบ่งกลุ่มอายุ ตามแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ชั้นเล็กน้อย และ ชั้นปานกลางของเฟท (Fait Physical Fitness Test for Mildly and Moderately Retarded Students) (Dunn and Fait, 1989) ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1.1 กลุ่มอายุ 9 - 12 ปี
- 1.2 กลุ่มอายุ 13 - 16 ปี
- 1.3 กลุ่มอายุ 17 - 20 ปี

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

- 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ เพศและอายุของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- 2.2 ตัวแปรตาม คือ สมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

3. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียน สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา และสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ในส่วนภูมิภาค

4. โรงเรียนสังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา และสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ในส่วนภูมิภาค คือ โรงเรียนที่เปิดสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

คำจำกัดความของคำที่ใช้ในการวิจัย

สมรรถภาพทางกาย หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่วัดได้จากแบบทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของเฟร (Dunn and Fait, 1989) ที่ประกอบด้วยรายการทดสอบ 6 รายการ ได้แก่ วิ่ง 25 หลา ,งอแขนห้อยตัว ,การยกขา ,การทดสอบการทรงตัวแบบอยู่กับที่ ,ทรัสท์ และ เคนวิ่ง 300 หลา

นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง นักเรียนที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยโดยแพทย์และบุคลากรจากโรงพยาบาลที่มีเครื่องมือทดสอบทางจิตวิทยาเกี่ยวกับเชอว์ปัญญาว่ามีความสามารถทางการเรียนรู้ต่ำกว่าเด็กปกติทั่วไป มีระดับเชอว์ปัญญาระหว่าง 50- 70

โรงเรียนส่วนภูมิภาค หมายถึง โรงเรียนที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่สังกัดกองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา และสังกัดกรมประชาสงเคราะห์ ที่อยู่ในจังหวัดต่าง ๆ ยกเว้นกรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนส่วนภูมิภาค
2. ทำให้ทราบความแตกต่างสมรรถภาพทางกาย ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนส่วนภูมิภาค จำแนกตามเพศชายและเพศหญิง และในแต่ละกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน
3. เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถภาพทางกาย สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในโรงเรียนส่วนภูมิภาค ได้อย่างเหมาะสม
4. เป็นการกระตุ้นความสนใจ เกี่ยวกับสมรรถภาพทางกายของนักเรียนที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาแก่ผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาด้านการพลศึกษา
5. เป็นแนวทางในการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย